Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Překládání a německo-česká frazeologie na příkladu populárně naučné literatury
Autorka: Zdeňka Petráčková

Autorka práce si stanovila tento cíl: Chtěla prozkoumat, s jakou frekvencí se objevují frazémy v populárně naučné literatuře a jak si překladatelé poradili s jejich překladem.
Práce se skládá ze dvou hlavních částí. Z teoretické části, v níž se autorka věnovala definicím pojmů a přehledu poznatků k danému tématu (překlad, fáze překladatelovy práce, problémy při překládání, ekvivalence, frazeologie a idiomatika, ekvivalence u frazémů). V praktické části autorka vybrala frazeologismy z překladů dvou publikací z oblasti populárně-naučné literatury, analyzovala český překlad, případně nabídla vlastní řešení.

Domnívám se, že práce jako celek splňuje kritéria kladená na bakalářskou práci, autorka prokázala, že se orientuje v práci se zdroji, byť bychom mohli polemizovat o tom, zda vždy zvolila stěžejní publikace z daného oboru. Práce je přehledně strukturovaná, v praktické části pouze nepopisuje daný stav, ale pokouší se i o vlastní přínos, vlastní řešení, z nichž některá jsou podle mého názoru skutečně výstižnější či stylisticky vytříbenější než řešení profesionálních překladatelů (např. frazém 4, s. 29). Analýza překladatelských řešení je velmi zajímavá, jistě by byla přínosem i pro případnou další překladatelskou činnost autorky práce, pokud o ní uvažuje. Závěrem autorka výsledky zkoumání přehledně shrnuje. Přesto mám k práci několik výhrad, z nichž některé nastíním.

Zásadní výhradu mám k autorčinu jednoznačně formulovanému závěru, že se „potvrzuje teze, že v češtině se vyskytuje méně frazémů než v němčině“ (s. 67). Autorka by měla v první řadě uvést, že hovoří o analyzovaných překladech. Já se ale opravdu nedomnívám, že bychom mohli vynést takto zjednodušený obecný soud na základě porovnání překladu dvou relativně krátkých textů. A dále si musíme položit otázku: Je menší počet frazémů v analyzovaných překladech opravdu důsledkem skutečnosti, že existuje menší počet frazémů v češtině? Mám za to, že autorka opomněla skutečnost, kterou sama nastiňuje v teoretické části na s. 9, kde hovoří o problematice ochuzování překladu. Nebere tedy v potaz, do jaké míry ovlivnili počet frazémů v překladech samotní překladatelé, přičemž vliv překladatele může být v tomto směru zásadní. Navíc jsem zmiňovanou „tezi“ v textu práce explicitně formulovanou nenašla, studentka pouze v závěru uvádí, že se potvrzuje.

Další, již mnohem méně podstatnou, výtku mám k podkapitole Několik poznámek o překládání z cizího jazyka do češtiny (s. 6 n.). Zde se domnívám, že autorka nevhodně zvolila název kapitoly, v textu se zmiňuje o překládání obecně, čeština se zcela vytratila. V závěru

této podkapitoly autorka ve vlastním překladu cituje Höniga/Kußmaula takto: „Pro oboje platí, že správná strategie je vždy závislá na dané situaci a bylo by proto zbytečné si jakoukoliv strategii stanovovat.“ To ovšem autoři netvrdí, uvádějí, že „…absolute Aussagen über d i e Strategie von zweifelhaftem Nutzen sind“, tedy že „přínos absolutně platných výroků o jedné konkrétní strategii je sporný“.

Příklady drobných chyb:
- záměna „deiktických prvků“ za „didaktických prvků“ (s. 17)
- „ins Graß beißen“ je expresivnější než „zemřít“ (s. 19)
- objevují se nedostatky v interpunkci (několikrát např. na s. 2), překlepy jsou ojedinělé.
- Co přesně má vyjadřovat věta: „Pro zařazení k frazémům mluví fakt, že mnohé odborné oblasti jsou – nebo se stávají – pro dnešní dobu relevantní?“ (s. 22) K problematice frazémů v odborné oblasti se můžeme podrobněji zmínit i při obhajobě.

Hodnocení: Jako vedoucí práce samozřejmě nejsem zcela nezúčastněným hodnotitelem. Vím, jak vypadal proces vzniku práce, vím, že studentka se práci věnovala opravdu pečlivě a intenzivně. Výše popsaný zásadní problém v práci zřejmě způsobila studentčina snaha o obecné shrnutí výsledků praktického zkoumání bez ohledu na to, zda je to v dané situaci možné.
Domnívám se, že přes uvedené výtky se jedná o práci, kterou mohu doporučit k obhajobě. Navrhuji klasifikaci velmi dobře.

Iva Michňová
4. září 2013